

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2018. gada 26. aprīlī*

Valsts pienākumu neizpilde – Dabas aizsardzība – Direktīva 2009/147/EK – Savvaļas putnu aizsardzība – Īpaši aizsargājama teritorija (ĪAT) – Skaitliski un lieluma ziņā Direktīvas 2009/147 I pielikumā minēto putnu sugu aizsardzībai vispiemērotāko teritoriju klasificēšana par ĪAT – Putnu aizsardzībai nozīmīgas teritorijas (PANT) – Rilas PANT – Rilas PANT daļēja klasificēšana par ĪAT

Lieta C-97/17

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2017. gada 24. februārī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *P. Mihaylova* un *C. Hermes*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Bulgārijas Republiku, ko pārstāv *E. Petranova* un *L. Zaharieva*, pārstāves,

atbildētāja.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *M. Ilešičs* [*M. Ilešič*], tiesneši *A. Ross* [*A. Rosas*], *K. Toadere* [*C. Toader*] (referente), *A. Prehala* [*A. Prechal*] un *E. Jarašūns* [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts: *M. Vatelē* [*M. Wathelet*],

sekretārs: *A. K. Eskobars* [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Spriedums

- 1 Prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka, neiekļaujot visu putnu aizsardzībai nozīmīgo teritoriju (turpmāk tekstā – “PANT”), kas aptver Rilas kalnu masīvu (turpmāk tekstā – “Rilas PANT”), īpaši aizsargājamā teritorijā (turpmāk tekstā – “ĪAT”), Bulgārijas Republika nav klasificējusi par ĪAT skaitliski un lieluma ziņā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp.; turpmāk tekstā – “Putnu direktīva”) I pielikumā minēto putnu sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas un tādējādi nav izpildījusi šīs direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Saskaņā ar Putnu direktīvas 1. panta 1. punktu šī direktīva attiecas uz visu savvaļas putnu sugu aizsardzību, kas sastopamas to dalībvalstu Eiropas teritorijā, uz kurām attiecas LESD. Tajā paredzēta šo sugu aizsardzība, apsaimniekošana un uzraudzība, un reglamentēta to izmantošana.

- 3 Šīs direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Sugām, kuras minētas I pielikumā, jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to izdzīvošanu un vairošanos savā izplatības areālā.

Šim nolūkam jāapzina:

- a) sugas, kurām draud izzušana;
- b) sugas, kuras ir jūtīgas pret dažām izmaiņām savās dzīvotnēs;
- c) sugas, kuras savas skaitliski mazās populācijas vai ierobežotās vietējās izplatības dēļ uzskatāmas par retām sugām;
- d) citas sugas, kuras īpaši jāsaudzē to dzīvotņu īpatnību dēļ.

Veicot novērtēšanu, par pamatu ņem populācijas attīstības tendences un svārstības.

Kā [ĪAT] šo sugu aizsardzībai dalībvalstis pirmām kārtām nosaka skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas, ņemot vērā aizsardzības prasības ģeogrāfiskajā jūras un sauszemes teritorijā, uz kuru attiecas šī direktīva.

2. Dalībvalstis veic līdzīgus pasākumus attiecībā uz tādu regulāri sastopamu migrējošo sugu vairošanās, spalvu mešanas un ziemošanas vietām, kā arī atpūtas vietām migrācijas maršrutā, kuras nav minētas I pielikumā, ņemot vērā to aizsardzības nepieciešamību ģeogrāfiskajā jūras un sauszemes teritorijā, uz kuru attiecas šī direktīva. Tālab dalībvalstīm īpaša uzmanība jāvelta mitrāju, un pirmām kārtām starptautiski nozīmīgu mitrāju, aizsardzībai.”

- 4 Saskaņā ar minētās direktīvas 12. panta 1. un 2. punktu:

“1. No 1981. gada 7. aprīļa dalībvalstis ik pēc trim gadiem nosūta Komisijai ziņojumu par to valsts tiesību aktu izpildi, ko tās pieņēmušas saskaņā ar šo direktīvu.

2. Komisija ik pēc trim gadiem sagatavo apkopojumu ziņojumu, kas pamatojas uz 1. punktā minēto informāciju. Tā ziņojuma projekta daļu, kas iekļauj dalībvalsts sniegtās ziņas, nosūta attiecīgās dalībvalsts iestādēm pārbaudei. Ziņojuma galīgo redakciju nosūta dalībvalstīm.”

Pirmstiesas procedūra

- 5 Pēc *Bulgarsko družhestvo za zashtita na ptitsite* (Bulgārijas Putnu aizsardzības sabiedrība) (turpmāk tekstā – “BDZP”), kas ir nevalstiskas organizācijas *BirdLife International* biedre, iesniegtās sūdzības Komisija 2008. gada 6. jūnijā nosūtīja Bulgārijas Republikai brīdinājuma vēstuli, kurā tā šai dalībvalstij pārmet skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotāko teritoriju neklasificēšanu par ĪAT attiecībā uz sešām PANT (Rila, Kaliakra, Centrālie Balkāni [*Tsentrālen Balkan*], Lomovete, Pirina un Rietumu Rodopi [*Zapadni Rodopi*]) un līdz ar to Putnu direktīvas 4. panta 1. un 2. punktā paredzēto pienākumu neizpildi.
- 6 Atbildēs uz brīdinājuma vēstuli Bulgārijas Republika apstrīdēja jebkādu Putnu direktīvas pienākumu neizpildi, it īpaši apgalvojot, ka daļa no Rilas PANT, šajā gadījumā *Rilski manastir* (Rilas klosteris, Bulgārija), pa to laiku tikusi papildus klasificēta par ĪAT.
- 7 Tā kā Komisija nebija apmierināta ar visām šīm atbildēm, tā 2014. gada 17. oktobrī Bulgārijas Republikai nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā tā tai pārmeta šīs direktīvas 4. panta 1. punktā paredzēto pienākumu neizpildi. Šis argumentētais atzinums gan attiecās tikai uz Rilas PANT, ciktāl pa šo laiku par Kaliakras PANT notika īpaša pārkāpuma procedūra, par kuru Tiesa lēma 2016. gada 14. janvāra spriedumā Komisija/Bulgārija (C-141/14, EU:C:2016:8), un ciktāl Centrālo Balkānu, Lomovetes, Pirinas un Rietumu Rodopu PANT tikušas ļoti svarīgā kārtā klasificētas par ĪAT.
- 8 Attiecībā uz Rilas PANT Komisija argumentētajā atzinumā norādīja, ka tikai 72 % no tās kopējās platības tika klasificēti par ĪAT, kā rezultātā tika ierobežota 17 Putnu direktīvas I pielikumā minēto sugu aizsardzība.
- 9 2014. gada 15. decembrī Bulgārijas Republika atbildēja uz argumentēto atzinumu un attiecīgi 2015. gada 7. septembrī un 2016. gada 3. februārī nosūtīja papildu informāciju un atjauninātos datus. Šī dalībvalsts tajā būtībā apgalvoja, ka 72 % no Rilas PANT klasificēšana par ĪAT nodrošina “maksimālo PANT aprakstīto sugu un to dzīvotņu aizsardzības līmeni”, bet, ievērojot labas sadarbības principu, tiks pastiprinātas pūles, lai izvērtētu jautājumu par ĪAT Rilas platības paplašināšanu.
- 10 Uzskatīdama, ka, neraugoties uz veiktajiem pasākumiem, Bulgārijas Republika joprojām nav izpildījusi Putnu direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 11 Bulgārijas Republika apgalvo, ka prasība ir nepieņemama, un šā apgalvojuma pamatojumam būtībā izvirza divus argumentus.
- 12 Pirmkārt, Bulgārijas Republika apgalvo, ka Komisija ir grozījusi strīda priekšmetu. Proti, lai arī brīdinājuma vēstulē Komisija tai pārmeta to, ka, tā par ĪAT nebija klasificējusi skaitliski un lieluma ziņā minētās direktīvas I pielikumā minēto putnu sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas, šī pati iestāde argumentētajā atzinumā un prasības pieteikumā izvirzītajos prasījumos savu iebildumu ir balstījusi uz to, ka Rilas PANT netika pilnībā klasificēta par ĪAT. Tā Bulgārijas Republika neesot varējusi nedz izpildīt no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus, nedz izvirzīt aizstāvības pamatus pret formulētajiem iebildumiem.

- 13 Bulgārijas Republika uzsver, ka, lasot brīdinājuma vēstuli, tā bija pārliecināta, ka tai ir tikai jānodrošina pietiekama aizsardzība Putnu direktīvas I pielikumā minētajām sugām, un tādēļ tā veikusi vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs brīdinājuma vēstules prasības. Tikai pēc tam, kad tā bija saņēmusi argumentēto atzinumu, tā esot konstatējusi, ka Komisija faktiski tai pārmet to, ka visa Rilas PANT teritorija nav tikusi klasificēta par ĪAT.
- 14 Otrkārt, Bulgārijas Republika uzskata, ka gan argumentētajā atzinumā, gan prasības pieteikumā Komisija nav pareizi norādījusi strīda priekšmetu, nedz arī saskanīgi un precīzi izklāstījusi iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi Putnu direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.
- 15 It īpaši tā norāda, ka Komisija vien vispārīgi ir norādījusi, ka, tā kā tikai daļa Rilas PANT tika klasificēta par ĪAT, tika ierobežota 17 Putnu direktīvas I pielikumā minēto sugu aizsardzība, bet nesniedza pietiekamus datus šo sugu identificēšanai.
- 16 Atbildē Komisija, runājot, pirmkārt, par apgalvoto strīda priekšmeta grozīšanu, uzskatīja, ka secinājumi brīdinājuma vēstulē un argumentētajā atzinumā ir identiski un ka šo abu dokumentu starpā nav nekādu nesaskaņu vai atšķirību. Tā apgalvo, ka, ņemot vērā papildu teritorijas, ko Bulgārijas Republika klasificējusi par ĪAT pēc brīdinājuma vēstules, pirmstiesas procedūrā strīda priekšmets ir vienkārši ticis attiecināts uz atlikušo neklasificēto Rilas PANT daļu.
- 17 Otrkārt, attiecībā uz apgalvoto nepietiekamo norādi par strīda priekšmetu, Komisija norāda, ka tā ir balstījies uz konkrētu noteikumu Putnu direktīvā un ka tā ir iesniegusi sarakstu ar 17 putnu sugām, kuru aizsardzība nebija pietiekami garantēta tādēļ, ka tikai daļa Rilas PANT tika klasificēta par ĪAT, kā arī sarakstu ar 9 putnu sugām, ko šī nepilnīgā klasifikācija ir būtiski ietekmējusi.

Tiesas vērtējums

- 18 Attiecībā uz iebildumu par strīda priekšmeta grozīšanu ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru brīdinājuma vēstules uzdevums ir, pirmkārt, identificēt strīda priekšmetu un norādīt dalībvalstij, kura ir aicināta iesniegt savus apsvērumus, visus iebildumus, lai tā varētu sagatavot savu aizstāvību, un, otrkārt, pirms vēšanās Tiesā ļaut tai izpildīt savus pienākumus (spriedumi, 1985. gada 28. marts, Komisija/Itālija, 274/83, EU:C:1985:148, 19. punkts, un 2011. gada 7. aprīlis, Komisija/Portugāle, C-20/09, EU:C:2011:214, 19. punkts un tajā minētā judikatūra). Proti, attiecīgās dalībvalsts iespēja sniegt savus apsvērumus, pat ja tā nolemj to neizmantot, ir būtiska LESD paredzēta garantija, un tās ievērošana ir būtiska formas prasība attiecībā uz dalībvalsts pienākumu neizpildes konstatēšanas procedūras tiesiskumu (spriedums, 2011. gada 14. aprīlis, Komisija/Rumānija, C-522/09, EU:C:2011:251, 16. punkts).
- 19 Tomēr, lai gan argumentētajā atzinumā ir jābūt ietvertam loģiskam un detalizētam to iemeslu izklāstam, kuru dēļ Komisija uzskata, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi kādu no pienākumiem, ko tai uzliek Līgums, brīdinājuma vēstule nevar tikt pakļauta tikpat stingrām precizitātes prasībām kā argumentētais atzinums, jo tajā var ietvert tikai īsu iebildumu izklāstu. Līdz ar to nekas neliedz Komisijai argumentētajā atzinumā konkretizēt iebildumus, kurus tā jau vispārīgi ir izvirzījusi brīdinājuma vēstulē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 8. aprīlis, Komisija/Itālija, C-337/05, EU:C:2008:203, 23. punkts, un 2014. gada 13. februāris, Komisija/Apvienotā Karaliste, C-530/11, EU:C:2014:67, 40. punkts).
- 20 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka gan brīdinājuma vēstulē, gan argumentētajā atzinumā Komisija ir skaidri norādījusi, ka, neklasificējot par ĪAT skaitliski un lieluma ziņā Putnu direktīvas I pielikumā minēto putnu sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas, Bulgārijas Republika nav izpildījusi minētās direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

- 21 Vienīgā atšķirība starp šiem dokumentiem ir tā, ka brīdinājuma vēstulē Komisija ir norādījusi, ka Bulgārijas Republika nav izpildījusi pienākumu klasificēt par ĪAT visas skaitliski un lieluma ziņā Putnu direktīvas I pielikumā minēto putnu sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas, bet argumentētajā atzinumā un prasības pieteikumā – nebūdamā apmierināta ar teritorijām, kuras šādi klasificējusi šī dalībvalsts pēc brīdinājuma vēstules, – tā ir precizējusi strīda priekšmetu, to attiecinot uz atlikušo neklasificēto Rilas PANT daļu.
- 22 Līdz ar to, ņemot vērā to, ka visa Rilas PANT tika norādīta skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotāko teritoriju Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē sarakstā, Bulgārijas Republika nevar pamatoti apgalvot, ka Komisija ir grozījusi strīda priekšmetu.
- 23 Runājot par iebildumu par apgalvoto nepietiekamo strīda priekšmeta norādi prasības pieteikumā, ir jānorāda, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 120. panta c) punktu un ar to saistīto judikatūru ikvienā prasības pieteikumā ir jāietver strīda priekšmets, kā arī izvirzīto pamatu kopsavilkums. Šai norādei ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Tiesa varētu veikt pārbaudi. No tā izriet, ka galvenie faktiskie un tiesiskie apstākļi, ar kuriem ir pamatota prasība, prasības pieteikumā ir jānorāda loģiskā un saprotamā veidā un ka prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem ir jābūt formulētiem nepārprotami, lai izvairītos no tā, ka Tiesa lemj *ultra petita* vai arī nelemj par kādu iebildumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 14. janvāris, Komisija/Čehijas Republika, C-343/08, EU:C:2010:14, 26. punkts; 2010. gada 15. jūnijs, Komisija/Spānija, C-211/08, EU:C:2010:340, 32. punkts, un 2012. gada 15. novembris, Komisija/Portugāle, C-34/11, EU:C:2012:712, 44. punkts).
- 24 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesai ir jāpārbauda, vai argumentētajā atzinumā un prasībā ir loģiski un precīzi norādīti iebildumi, lai ļautu Tiesai precīzi novērtēt norādītā Savienības tiesību pārkāpuma apmēru, kas ir obligāts nosacījums, lai Tiesa varētu pārbaudīt norādīto valsts pienākumu neizpildi (spriedums, 2012. gada 15. novembris, Komisija/Portugāle, C-34/11, EU:C:2012:712, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka argumentētā atzinuma un prasības pieteikuma prasījumos Komisija ir skaidri norādījusi, ka prasība sakarā ar pienākumu neizpildi ir balstīta uz to, ka Bulgārijas Republika nav izpildījusi Putnu direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.
- 26 Turklāt argumentētā atzinuma un prasības pieteikuma pamatojumā Komisija norādīja, ka Rilas PANT tikai daļējas klasificēšanas par ĪAT dēļ tika “būtiski ierobežota” to 17 putnu sugu aizsardzība, kas minētas šīs direktīvas I pielikumā, proti, bikšainais apogs (*Aegolius funereus*), mežirbe (*Bonasa bonasia*), čūskērglis (*Circaetus gallicus*), baltmugurdzenis (*Dendrocopos leucotos*), melnā dzilna (*Dryocopus martius*), lielais piekūns (*Falco peregrinus*), apodziņš (*Glaucidium passerinum*), trīspirkstu dzenis (*Picooides tridactylus*), mednis (*Tetrao urogallus*), klinšu ērglis (*Aquila chrysaetos*), vakarlēpis (*Caprimulgus europaeus*), grieze (*Crex crex*), vidējais dzenis (*Dendrocopos medius*), ūpis (*Bubo bubo*), brūnā čakste (*Lanius collurio*), sila cīrulis (*Lullula arborea*), ķīķis (*Pernis apivorus*), pat precizējot, ka pirmās 9 no šīm sugām tika “būtiski ietekmētas”.
- 27 Tādējādi ir jāuzskata, ka Komisija ir loģiski un precīzi izklāstījusi iebildumus šā sprieduma 23. un 24. punktā minētās judikatūras izpratnē.
- 28 Līdz ar to prasība ir pieņemama.

Par lietas būtību

Lietas dalībnieku argumenti

- 29 Komisija apgalvo, ka, neklasificējot visu Rilas PANT par ĪAT, Bulgārijas Republika nav izpildījusi Putnu direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.
- 30 Šajā ziņā Komisija uzsver tās Rilas PANT daļas nozīmi putnu aizsardzībai, kas netika klasificēta par ĪAT, kritizē to, ka noteiktām putnu sugām tikusi liegta aizsardzība, kas tām tiktu nodrošināta, ja visa Rilas PANT tiktu klasificēta par ĪAT, un aizstāv to pierādījumu atbilstību, kas iesniegti, lai pierādītu šādas pilnīgas klasifikācijas nepieciešamību.
- 31 Pirmkārt, attiecībā uz Rilas PANT daļu, kas netika klasificēta par ĪAT un kas aptver apgabalu Rilas kalnu masīva pakājē apkārt Rilas ĪAT un *Rilski manastir* robežām, Komisija uzsver, ka lielu šīs daļas proporciju, proti, 75 %, veido senie meži, galvenokārt skujkoki, kas ir labvēlīgi apodziņu, bikšaino apogu un trīspirkstu dzeņu aizsardzībai, jo šajos mežos ir atrodama vislielākā valsts ligzdojošā populācija, no vienas puses, un klinšu ērgļu, medņu, lielo piekūnu, melno dzilnu, baltmugurdzeņu, vakarlēpju un mežirbju aizsardzībai, no otras puses. Rilas PANT kopumā būtu uzskatāma par vienu no prioritārām vietām šīm sugām Bulgārijā un visā Savienībā.
- 32 Turklāt Rilas PANT kopumā ir sastopamas 130 dažādas sugas, no kurām 20 ir minētas Putnu direktīvas I pielikumā un 41 sugai ir Eiropas nozīme aizsardzības ziņā, viena no kurām ietilpst *SPEC 1* kategorijā kā pasaules mērogā apdraudēta suga, 14 – *SPEC 2* kategorijā kā sugas, kas Eiropas mērogā ir nelabvēlīgā stāvoklī un kuru pasaules populācijas lielākā daļa atrodas Eiropā, un 26 – *SPEC 3* kategorijā kā sugas, kas Eiropas mērogā ir nelabvēlīgā stāvoklī un kuru pasaules populācijas lielākā daļa ir ārpus Eiropas.
- 33 Rilas PANT kopumā būtu uzskatāma par pasaules nozīmes teritoriju kā Alpu biomu pārstāvoša zona, jo tajā atrodas trīs putnu sugas, kas dzīvo tikai šajā biotopā un ir tam raksturīgas, no četrām Bulgārijas Republikā reģistrētajām, proti, klinšu ložņa [*Tichodroma muraria*], Alpu kovārnis [*Pyrrhocorax graculus*] un Alpu peļkājīte [*Prunella collaris*]. Rilas PANT teritorija esot arī viena no būtiskākajām Eiropā raibo akmeņstrazdu [*Monticola saxatilis*], sarkanriekšņu [*Erithacus rubecula*], žubiņu [*Fringilla coelebs*], tītiņu [*Jynx torquilla*], apkakles strazdu [*Turdus torquatus*], dziedātājstrazdu [*Turdus philomelos*], melno mežastrazdu [*Turdus merula*], zeltgalviņu [*Regulus regulus*], melngalvas ļauķu [*Sylvia atricapilla*] un kaņepiņu [*Linaria cannabina*] populāciju aizsardzībai.
- 34 Šajā kontekstā Komisija norāda, ka visvairāk skarto sugu dzīvotnes un populācija ir izplatītas vienlaikus gan tajā Rilas PANT daļā, kas tikusi klasificēta par ĪAT, gan tajā, kas nav šādi klasificēta. Ņemot vērā, ka Bulgārijas Republika nav iesniegusi citus zinātniskos datus, ar kuriem varētu būt pamatota tikai daļas Rilas PANT klasificēšana par ĪAT, Komisija atgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Eiropā nozīmīgu putnu teritoriju saraksts (turpmāk tekstā – “PANT saraksts”) ir visjaunākā un visprecīzākā atsauce skaitliski un lieluma ziņā Putnu direktīvas I pielikumā minēto putnu sugu aizsardzībai vispiemērotāko teritoriju identificēšanai.
- 35 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka ar Rilas PANT daļu, kas klasificēta par ĪAT, nepavisam nepietiek, ņemot vērā šajā pielikumā minēto ļoti nozīmīgu sugu valsts populācijas izplatības areālu.
- 36 Šā argumenta pamatojumam Komisija atgādina, ka tā balstās uz tādas datu bāzes vērtējumu, kura attiecas uz 114 ĪAT, ko sākotnēji piedāvājusi *BDZP*, un kuru ir izveidojusi *Bulgarska Akademia na Naukite* (Bulgārijas zinātņu akadēmija, Bulgārija) (turpmāk tekstā – “*BAN*”), un kura vēlāk tikusi pārskatīta pēc Vides un ūdens ministrijas (turpmāk tekstā – “vides ministrija”) izveidotas valsts darba grupas 2008. gadā sagatavotā ziņojuma.

- 37 Komisija piebilst, ka tās veiktā analīze ir balstīta arī uz informāciju no Bulgārijas Republikas sniegtās datu bāzes un no standarta datu veidlapām par Rilas ĪAT, ko tāpat ir iesniegušas Bulgārijas iestādes.
- 38 Lai noteiktu, cik svarīga noteiktām sugu populācijām ir vieta, Komisija skaidro, ka tā ir balstījies uz *BirdLife International* izmantoto 1 % sliksni attiecībā uz reģionālu vai valsts ligzdojošo populāciju. Lai izslēgtu nejaušus klātbūtnes gadījumus un vietas, kuras apdzīvo mazāks īpatņu skaits, attiecīgajās vietās ir jādzīvo arī lielam Savienības mērogā svarīgu sugu un pasugu skaitam.
- 39 Treškārt, Komisija precizē, ka tās Rilas PANT daļas nozīme, kas nav klasificēta par ĪAT, izriet arī no citiem dokumentiem, kuri liecina par vajadzību veikt papildu šīs PANT teritoriju klasificēšanu.
- 40 Šajā saistībā šī iestāde norāda, ka priekšlikums klasificēt par ĪAT visas Rilas PANT teritorijas bija iekļauts *Natsionalen savet po biologichno raznoobrazie* (Valsts bioloģiskās daudzveidības padome, Bulgārija) (turpmāk tekstā – “NSBR”), kas ir *BAN* ietvaros izveidots jauns institūts, 2011. gada 11. marta sanāksmes darba kārtībā, un ka šī sanāksme tika sasaukta pēc tam, kad *BAN* bija sagatavojusi 2010. gada 28. decembra ziņojumu, kurā bija ietverts arguments par labu tam, lai par ĪAT klasificētu trīs jaunas teritorijas Rilas kalnu masīvā, aptverot gandrīz pilnībā Rilas PANT teritoriju, kas vēl nav klasificēta par ĪAT, proti, *Rilski manastir* ĪAT, Dienvidrilas (*Rila Yug*) ĪAT un Ziemeļrilas (*Rila Sever*) ĪAT. Vides ministrija šīs pēdējās divas zonas vēlāk apvienoja vienā ar nosaukumu *Rila buffer* ĪAT.
- 41 Lai arī *NSBR* apstiprināja *Rilski manastir* ĪAT noteikšanu, piedāvājums nākotnē iekļaut *Rila buffer* ĪAT tīklā “Natura 2000” tika atlikts, Bulgārijas iestādēm neapstrīdot vajadzību klasificēt papildu Rilas PANT teritorijas par ĪAT. Šim nolūkam tās atbildē uz argumentēto atzinumu apņēmas apspriest minēto klasificēšanu *NSBR* ietvaros 2015. gada martā.
- 42 Pamatojoties uz nolīgumu, kas noslēgts ar Vides ministriju, *BDZP* esot iesniegusi jaunu piedāvājumu noteikt *Rila buffer* ĪAT, kurš bija jāizskata *NSBR* sanāksmē, kas bija paredzēta 2016. gada 22. martā. Pa to laiku tehniskajās sanāksmēs, kas organizētas kompetento Komisijas dienestu un Bulgārijas iestāžu starpā, kā arī šīs tiesvedības kontekstā izklāstot rakstveidā informāciju, Komisija neesot sagaidījusi no Bulgārijas Republikas informāciju par jaunu klasificēšanu par ĪAT, kura šo kavējumu pamatoja ar administratīviem un procesuāliem šķēršļiem.
- 43 Turklāt Komisija no *BDZP* esot saņēmusi *BAN* izstrādātu standarta datu veidlapu par nākotnes *Rila buffer* ĪAT, kurai bija gandrīz pilnībā jāsakrīt ar vēl neklasificēto Rilas PANT daļu. Šajā pēdējā minētajā vēl lielāka nozīme esot tikusi piešķirta neklasificētajai daļai saistībā ar attiecīgo sugu aizsardzību.
- 44 Rilas PANT daļas, kas vēl nav klasificēta par ĪAT, nozīme raksturīgām meža sugām, kuras minētas Putnu direktīvas I pielikumā, tostarp medņiem, baltmugurdzeņiem un trīspirkstu dzeņiem, izrietot arī no jauniem rīcības plāniem attiecībā uz šīm sugām, ko finansē Vides ministrija ar 2007.–2013. gada darbības programmas “Vide” starpniecību.
- 45 Visbeidzot attiecībā uz Bulgārijas Republikas argumentiem, kas izvirzīti pirmstiesas procedūras laikā, lai pamatotu tikai daļas Rilas PANT klasificēšanu par ĪAT, un kas it īpaši attiecas uz dalībvalstu tiesībām noteikt hierarhiju starp dažādām prioritātēm, piemēram, valsts sociālekonomisko attīstību un ģeogrāfiskajiem apstākļiem, pieejamo datu ticamības trūkumu, kā arī apņemšanos ievērot vienotu grafiku, izvēloties ĪAT un Kopienas nozīmes teritorijas, un pārliecināties, ka šīs teritorijas maksimāli sakrīt, Komisija uzskata, ka šie argumenti nav balstīti uz kādu ornitoloģisku kritēriju un tādēļ tiem nav nozīmes saistībā ar Putnu direktīvas 4. panta 1. punktu.
- 46 Aizstāvībai Bulgārijas Republika būtībā izvirza piecus argumentus.
- 47 Pirmkārt, Bulgārijas Republika uzsver, ka dalībvalstīm ir liela novērtējuma brīvība attiecībā uz klasificēšanai par ĪAT vispiemērotāko teritoriju izvēli.

- 48 Tā atgādina, ka ar to vien, ka vieta ir piemērota noteiktu sugu aizsardzībai, nepietiek, lai pamatotu pienākumu klasificēt šo vietu par ĪAT. Valsts iestādes šajā saistībā labāk pārzina vietējo situāciju. Turklāt, lai noteiktu visvairāk apdraudēto sugu situāciju, kā arī Savienības kopējā mantojumā ietilpstošās sugas, esot nepieciešama zinātnisko datu atjaunošana, lai par ĪAT klasificētu vispiemērotākās teritorijas. Šajā saistībā ļoti neliela sugu sastopamība dažās teritorijās nav pietiekama, lai šīs teritorijas uzskatītu par vispiemērotākajām attiecīgo sugu aizsardzībai.
- 49 Tā arī atgādina, ka saskaņā ar judikatūru dalībvalstis var pierādīt ar zinātniskiem pierādījumiem, ka no Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta izrietošos pienākumus var izpildīt, klasificējot par ĪAT vietām, kas nav tās, kuras izriet no PANT saraksta, un kas aptver mazāku platību par pēdējām minētajām (spriedums, 2003. gada 20. marts, Komisija/Itālija, C-378/01, EU:C:2003:176, 18. punkts). Tā piebilst, ka, pamatojoties uz dalībvalstu novērtējuma brīvību ornitoloģisko kritēriju piemērošanā, lai identificētu Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitīto sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas, tā ir nošķirusi šīs direktīvas 4. panta 1. punktā minēto konkrēto putnu sugu aizsardzībai būtiskākās teritorijas, no vienas puses, un mazāk būtiskas teritorijas, kā arī tās, kas ir pakļautas stiprai antropogēnajai slodzei, no otras puses.
- 50 Bulgārijas Republika apstrīd Komisijas argumentāciju, saskaņā ar kuru PANT noteikti ir skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē. Šī dalībvalsts uzskata, ka, lai arī tad, ja nav pretēju zinātnisku pierādījumu, PANT saraksts esot atsaucis elements, kas ļauj izvērtēt, vai dalībvalsts par ĪAT ir klasificējusi skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas, lai piedāvātu aizsardzību visām Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitītajām putnu sugām, šis saraksts neesot juridiski saistošs (spriedums, 2000. gada 7. decembris, Komisija/Francija, C-374/98, EU:C:2000:670, 25. punkts). Līdz ar to dalībvalstis varot ievērot no Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta izrietošos pienākumus, ja par ĪAT klasificē citas vietas, nevis tās, kas izriet no PANT saraksta.
- 51 Otrkārt, Bulgārijas Republika apgalvo, ka Komisija ir sagrozījusi tās iesniegtos faktus, pierādījumus un argumentus.
- 52 Tādējādi tā vispirms apgalvo, ka Komisijai ir jāpierāda, ka noteikts apgabals ir jāklasificē par ĪAT. Prasības pieteikumā Komisija apgalvojot, ka Bulgārijas Republika neapstrīd Rilas PANT nozīmi putnu aizsardzībai. Šādi Komisija sagrozot Bulgārijas Republikas pirmstiesas [procedūras] stadijā iesniegtos argumentus. Proti, šī prasība neattiecoties uz Rilas PANT nozīmi putnu aizsardzībā. Šajā kontekstā Bulgārijas Republika apgalvojot, ka 72 % Rilas PANT klasificēšana ļauj nodrošināt maksimālo sugu un to dzīvotņu aizsardzības līmeni. Pēc tam Komisija savā prasības pieteikumā atsaucoties uz datiem, kas iekļauti Bulgārijas Republikas iesniegtajā tabulā kā papildu informācija par 2009. gada jūliju, un izdara no tiem noteiktus secinājumus. Tomēr neesot iespējams noteikt, uz kādiem tieši datiem ir balstījusies Komisija šajā saistībā. Visbeidzot atbilstoši Komisijas norādītajam no pieejamajiem datiem un analizēm izrietot, ka aizsardzība ir ierobežota 17 no Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitītajām putnu sugām. Tomēr šķietot, ka Komisijas secinājumi galvenokārt ir balstīti uz informāciju no nevalstiskām organizācijām, un tās atjauninātība un ticamība esot apšaubāma.
- 53 Treškārt, Bulgārijas Republika apgalvo, ka Komisija neesot iesniegusi nevienu pierādījumu savas prasības pamatojumam. Tā apgalvo, ka nav neapstrīdamu zinātnisku datu, kas pierādītu vajadzību klasificēt par ĪAT visu Rilas PANT, un ka tie dati, uz kuriem ir balstīta Komisijas prasība, nav ticami vai atjaunināti. 2014. gada martā Bulgārijas Republika esot paziņojusi Komisijai datus no ziņojuma, kas paredzēts Putnu direktīvas 12. pantā, par attiecīgajām sugām, bet šie dati neesot tikuši ņemti vērā nedz argumentētajā atzinumā, nedz prasības pieteikumā. Šī dalībvalsts šajā saistībā iesniedz vairākus datu kopumus, kas liekot apšaubīt Komisijas izmantoto *BDZP* datu precizitāti, un tādēļ būtu jāiegūst papildu zinātniskie dati. Paši *BDZP* dati radot šaubas par vajadzību klasificēt par ĪAT visu Rilas PANT. Šajā kontekstā, pat ja pašai *BDZP* būtu jāveic PANT pārstāvošo teritoriju Bulgārijā sākotnējā atlase un vērtējums, tā nedz kompetentajām Bulgārijas iestādēm, nedz zinātniskiem ekspertiem neesot iesniegusi tās rīcībā esošu informāciju par ornitoloģiskajiem datiem attiecībā uz teritorijām ārpus noteiktajām ĪAT.

- 54 Turklāt Bulgārijas Republika uzskata, ka Komisija nav izskaidrojusi metodi un analīzes, ko tā ir pielietojusi, lai secinātu, ka nepietiek ar šobrīd pastāvošo daļējo Rilas PANT klasifikāciju par ĪAT. Šajā saistībā neesot ņemti vērā jaunākie dati. Bulgārijas Republika arī uzsver, ka *NSBR* 2016. gada 22. marta sanāksmē eksperti ir izteikuši šaubas par iespēju klasificēt visu Rilas PANT par ĪAT.
- 55 Turklāt Bulgārijas Republika apgalvo, ka Komisijas aprēķini nevarot tikt uzskatīti par precīziem.
- 56 Runājot par kritēriju, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā teritorijas, kurās dzīvo vismaz 1 % kādas sugas valsts ligzdojošas populācijas, Bulgārijas Republika uzskata, ka tas neesot vienīgais kritērijs, kurš var tikt piemērots un ir jāpiemēro, lai identificētu ĪAT. Arī skaitliski maza putnu populācija noteiktās teritorijās esot vērā ņemams kritērijs.
- 57 Turklāt tā apstrīd, ka Komisijas dati no 1990. vai 2000. gada biotopu *Corine Land Cover* projekta nebūtu atjaunināti, un norāda, ka pastāv jaunāki dati no šī projekta par 2006. un 2012. gadu. Bulgārijas Republika uzskata, ka Vides ministrijai tika iesniegti jaunāki dati saistībā ar Rilas nacionālā parka apsaimniekošanas plāna 2015.–2024. gadam projektu. Turklāt tā uzskata, ka nedz argumentētajā atzinumā, nedz prasības pieteikumā Komisija nav nedz ņēmusi vērā, nedz izvērtējusi datus par putnu sugām attiecībā uz 2008.–2012. gadu atbilstoši pienākumiem, kas izriet no Putnu direktīvas 12. panta.
- 58 Ceturtkārt, Bulgārijas Republika apgalvo, ka nav bijis iespējams pat daļēji par ĪAT klasificēt vēl neklasificēto Rilas PANT daļu ar iekšējo procedūru saistīto ierobežojumu dēļ. Proti, *NSBR*, kuras kompetencē ir izskatīt ĪAT piedāvājumus, neesot vienojusies par šādas klasifikācijas nepieciešamību pretrunu pastāvošajos zinātniskajos datos dēļ un to nepietiekamās ticamības dēļ, kā arī atšķirīgo *NSBR* biedru nostāju dēļ par piemērojamajiem ornitoloģiskajiem kritērijiem.
- 59 Piektkārt, runājot par to, kā Bulgārijas Republika ir sapratusi Komisijas prasības pieteikumā norādītos argumentus, šī dalībvalsts apgalvo, pirmkārt, ka, pretēji Komisijas secinājumam, iespējamā turpmākā saimnieciskā attīstība neklasificētajā Rilas PANT teritorijā nebija noteicošais faktors tās lēmumā neklasificēt visu Rilas PANT par ĪAT. Bulgārijas Republika apgalvo, ka katrā ziņā tai ir tiesības noteikt hierarhiju starp savām prioritātēm. Otrkārt, iemesls tam, ka *Rila buffer* nav klasificēta par ĪAT, kā sākotnēji bija paredzēts, ir nevis tas, ka pieejamie dati – kā apgalvo Komisija – nav ticami, bet gan tas, ka nav pieejami jauni un viennozīmīgi dati, kas pierādītu vajadzību to klasificēt. Treškārt, runājot par iespējamo gribu ievērot vienotu grafiku, izvēloties ĪAT un Eiropas nozīmes teritorijas, Bulgārijas Republika norāda, ka tā šo argumentu nav izvirzījusi, lai attaisnotu to, ka visa Rilas PANT nav klasificēta par ĪAT.

Tiesas vērtējums

- 60 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar Putnu direktīvas 4. panta 1. punktu dalībvalstīm ir noteikts pienākums klasificēt par ĪAT teritorijas, kas atbilst šajā normā minētajiem ornitoloģiskajiem kritērijiem (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, Komisija/Bulgārija, C-141/14, EU:C:2016:8, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 61 Otrkārt, dalībvalstīm par ĪAT ir jāklasificē visas teritorijas, kas pēc ornitoloģiskiem kritērijiem šķiet vispiemērotākās attiecīgo sugu aizsardzībai (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, Komisija/Bulgārija, C-141/14, EU:C:2016:8, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 62 Treškārt, attiecībā uz dažu reģionu daļēju klasifikāciju Tiesa jau ir nospriedusi, pirmkārt, ka ĪAT klasifikācija nevar izrietēt no katras attiecīgās platības ornitoloģiskās nozīmes autonoma izvērtējuma, bet tā ir jāveic, ņemot vērā attiecīgās ekosistēmas dabiskās robežas, un, otrkārt, ka ornitoloģiskajiem kritērijiem, kuriem vienīgajiem ir jābūt klasifikācijas pamatā, ir jābūt zinātniski pamatotiem (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, Komisija/Bulgārija, C-141/14, EU:C:2016:8, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 63 Lai apstrīdētu Komisijas pieņemumu, saskaņā ar kuru nepietiek ar daļēju Rilas PANT klasificēšanu par ĪAT, Bulgārijas Republika vispirms apgalvo, ka dalībvalstīm ir novērtējuma brīvība ornitoloģisko kritēriju piemērošanā, lai identificētu Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitīto sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas.
- 64 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka novērtējuma brīvība, kas dalībvalstīm piemīt, izvēloties vispiemērotākās teritorijas, ko klasificēt par ĪAT, attiecas nevis uz iespēju klasificēt par ĪAT teritorijām, kas šķiet vispiemērotākās pēc ornitoloģiskiem kritērijiem, bet gan vienīgi uz kritēriju piemērošanu, lai identificētu teritorijas, kuras ir vispiemērotākās Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitīto sugu aizsardzībai (spriedums, 2016. gada 14. janvāris, Komisija/Bulgārija, C-141/14, EU:C:2016:8, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 65 Kā izriet no iepriekšējā punktā minētās judikatūras un kā pamatoti uzsvērusi Komisija, pirmkārt, lai arī dalībvalstīm ir zināma novērtējuma brīvība ĪAT izvēlē, lēmums par to klasificēšanu un norobežošanu ir jābalsta tikai uz Putnu direktīvā noteiktajiem ornitoloģiskajiem kritērijiem. Līdz ar to, tā kā, lai identificētu klasificēšanai par ĪAT vispiemērotākās teritorijas, tā ir nošķirusi šīs direktīvas 4. panta 1. punktā minēto putnu sugu aizsardzībai būtiskākās teritorijas, [no vienas puses], un mazāk būtiskas teritorijas, kā arī tās, kas ir pakļautas stiprai antropogēnajai slodzei, [no otras puses], Bulgārijas Republika ir pārsniegusi dalībvalstīm piešķirtās novērtējuma brīvības robežas.
- 66 Otrkārt, tā kā saskaņā ar Putnu direktīvas 4. panta 1. punktu dalībvalstīm tostarp ir jāklasificē par ĪAT skaitliski un lieluma ziņā šo sugu aizsardzībai vispiemērotākās teritorijas, dalībvalsts tādēļ, ka tai ir novērtējuma brīvība attiecībā uz ĪAT izvēli, nevar par ĪAT klasificēt vietas, kuru skaits vai kopējais lielums ir acīmredzami mazāks par tādu vietu skaitu un kopējo lielumu, kas identificētas kā vispiemērotākās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1998. gada 19. maijs, Komisija/Nīderlande, C-3/96, EU:C:1998:238, 63. punkts).
- 67 Tādējādi Bulgārijas Republika nevar atsaukties uz novērtējuma brīvību, kas ir dalībvalstīm, lai pamatotu tikai tādas teritorijas daļas klasificēšanu par ĪAT, kura kopumā atbilst ornitoloģiskajiem kritērijiem, kas minēti Putnu direktīvas 4. panta 1. punktā.
- 68 Vēl Bulgārijas Republika būtībā apgalvo, ka Komisijas iesniegtie pierādījumi apgalvotās pienākumu neizpildes pamatošanai neesot zinātniski ticami un balstīti uz datiem, kas nav atjaunināti.
- 69 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pienākumu neizpildes procedūras ietvaros atbilstoši LESD 258. pantam Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā pienākumu neizpilde. Tai ir jāiesniedz Tiesai vajadzīgie pierādījumi, lai tā varētu pārbaudīt, vai pastāv šī pienākumu neizpilde, turklāt Komisija nedrīkst pamatoties uz kādu pieņemumu (spriedums, 2016. gada 21. jūlijs, Komisija/Rumānija, C-104/15, nav publicēts, EU:C:2016:581, 83. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 70 Tomēr šai iestādei, kurai nav savu izmeklēšanas pilnvaru šajā jomā, ir lielā mērā jābalstās uz iespējamo sūdzības iesniedzēju, privāto vai publisko tiesību subjektu, kas darbojas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, kā arī pašas minētās dalībvalsts iesniegtajiem datiem. Tāpat jebkurš oficiāls dokuments, ko izdevušas attiecīgās dalībvalsts iestādes, var tikt uzskatīts kā derīgs informācijas avots, lai Komisija uzsāktu LESD 258. pantā paredzēto procedūru (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, Komisija/Slovēnija, C-140/14, nav publicēts, EU:C:2015:501, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 71 Runājot, pirmkārt, par to, ka Komisijas iesniegtie zinātniskie un juridiskie dati neesot ticami, ir jānorāda, ka šie dati, no kuriem daļu ir iesniegušas pašas Bulgārijas iestādes, 2007.–2010. gadā ir tikuši pakļauti dažādiem vērtējumiem, ko veikušas *BAN*, *BDZP* un *ad hoc* darba grupas, kurās ietilpuši Bulgārijas iestādes pārstāvoši eksperti, akademiķi un nevalstisko organizāciju pārstāvji, un vēlāk tika apspriesti un atjaunināti ekspertu sanāksmēs *NSBR* ietvaros.

- 72 No šiem pašiem datiem izriet, ka Rilās PANT daļa, kas nav klasificēta par ĪAT, šajā gadījumā vieta *Rila buffer*, ir vairākām Putnu direktīvas I pielikumā uzskaitītajām sugām labvēlīga dzīvotne. Turklāt visa Rilās PANT ir sevišķi svarīga lielai šo sugu daļai, un to sugu dzīvotnes, kas ir visvairāk skartas, ir izplatītas gan tajā PANT daļā, kas tikusi klasificēta par ĪAT, gan tajā, kas šādi nav klasificēta.
- 73 Pretēji Bulgārijas Republikas argumentam, ka Komisija neesot precizējusi nedz metodi, nedz analīzes, ko tā izmantojusi katrai no attiecīgajām sugām, ir jākonstatē, ka šī iestāde prasības pieteikumā ir sniegusi atbilstošu informāciju par šo metodi un analīzēm, konkrēti ir iesniegusi tabulas, kas liecina par to, cik lielā mērā katra no attiecīgajām sugām ir skarta.
- 74 Tāpat, runājot par *NSBR* 2011. gada 11. marta un 2016. gada 22. marta sanāksmju rezultātiem, pēc kurām Bulgārijas Republika nolēma atcelt lēmuma pieņemšanu par iespējamo vietas *Rila buffer* klasificēšanu par ĪAT, ir jānorāda, ka *NSBR* nav varējusi sasniegt konsensu par šo klasificēšanu, pirmkārt, nevis zinātnisko ekspertu, bet dažādu ministriju, kas iesaistītas procedūrā, ierēdņu, kā arī pilsētu mēru pretestības dēļ un, otrkārt, ar iekšējo klasificēšanas par ĪAT procedūru saistīto ierobežojumu dēļ.
- 75 Tomēr ar šādiem ierobežojumiem nevar attaisnot Rilās PANT nepietiekamo klasificēšanu par ĪAT. Turklāt, kā uzsvērusi Komisija, papildus tam, ka neviens zinātniskais eksperts nav iebildis pret *Rila buffer* teritorijas klasificēšanu par ĪAT, pašvaldību ierēdņi nav iesnieguši nevienu zinātnisko analīzi, kas liegtu šādu klasificēšanu, vien norādot, ka ir veikti jauni pētījumi.
- 76 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka, lai arī jebkādas klasifikācijas pamatā ir pieņēmums, ka kompetentās iestādes ir guvušas pārliecību, pamatojoties uz vislabākajiem pieejamajiem zinātniskajiem datiem par to, ka attiecīgā teritorija ir daļa no vispiemērotākajiem apgabaljiem putnu aizsardzībai, tas tomēr nenozīmē, ka vispārīgi pienākums klasificēt nav efektīvs, ja šīs iestādes pilnīgi nav novērtējušas un pārbaudījušas jaunākos zinātniskos datus (spriedums, 2007. gada 13. decembris, Komisija/Īrija, C-418/04, EU:C:2007:780, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 77 Bulgārijas Republika apstrīd arī Komisijas izvēli, nosakot Rilās PANT nozīmi tajā pārstāvētajām putnu sugām, pamatoties tikai uz 1 % sliekšni attiecībā uz reģionālu vai valsts līdzojošu populāciju, ko ir izmantojusi *BirdLife International*.
- 78 Tomēr, tā kā nav strīda par to, ka Bulgārijas Republika nav iesniegusi nevienu ornitoloģisku kritēriju, kas būtu objektīvi pārbaudāms, lai to pretstatītu *BirdLife International* izmantotajiem, šis sliekšnis bez pretējiem zinātniskiem pierādījumiem ir atsaucē elements, kas ļauj izvērtēt, vai šai dalībvalstij visa Rilās PANT bija jāklasificē par ĪAT (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 13. decembris, Komisija/Īrija, C-418/04, EU:C:2007:780, 53. un 54. punkts).
- 79 Līdz ar to Bulgārijas Republikas arguments par to, ka Komisijas izmantotie dati nav ticami, nav pieņemams.
- 80 Otrkārt, tāpat ir jānorāda Bulgārijas Republikas arguments, ka pastāvot jaunāki dati, kurus Komisija neesot ņēmusi vērā un kuri attiecas uz noteiktām sugām, kas ir norādītas šā sprieduma 57. punktā un kas būtu jāaizsargā, klasificējot par ĪAT *Rila buffer* teritoriju.
- 81 No Tiesas judikatūras gan izriet, ka, lai noteiktu visvairāk apdraudēto sugu situāciju, kā arī Savienības mantojumā ietilpstošās sugas, ir nepieciešama zinātnisko datu atjaunošana, lai noteiktu vispiemērotākās ĪAT, un ka ir svarīgi izmantot visjaunākos zinātniskos datus, kas pieejami, izbeidzoties argumentētājā atzinumā noteiktajam termiņam (spriedums, 2007. gada 13. decembris, Komisija/Īrija, C-418/04, EU:C:2007:780, 47. punkts).

- 82 Tomēr, nepastāvot aktualizētiem zinātniskajiem datiem, ar kuriem varētu tikt pamatota tikai daļēja Rilas PANT klasificēšana par ĪAT, Komisija prasības pieteikumā pamatoti ir uzskatījusi, ka PANT saraksts ir visjaunākā un visprecīzākā atsauce, lai izvērtētu, vai Bulgārijas Republika ir klasificējusi par ĪAT skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 13. decembris, Komisija/Īrija, C-418/04, EU:C:2007:780, 67. punkts). Proti, šis saraksts, nebūdam gan attiecīgajām dalībvalstīm juridiski saistošs, ietver zinātniskus pierādījumus, kas ļauj izvērtēt, vai dalībvalsts ir izpildījusi no šīs tiesību normas izrietošo pienākumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2000. gada 7. decembris, Komisija/Francijs, C-374/98, EU:C:2000:670, 25. un 26. punkts).
- 83 Tādējādi Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka, ņemot vērā PANT saraksta zinātnisko raksturu un to, ka dalībvalsts nav iesniegusi zinātniskus pierādījumus, lai parādītu, ka tā varētu izpildīt no Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta izrietošos pienākumus, klasificējot par ĪAT teritorijas ar kopējo platību, kas ir mazāka par no minētā saraksta izrietošo, šo sarakstu var izmantot kā atsaucē elementu, kurš ļauj novērtēt, vai dalībvalsts ir klasificējusi par ĪAT skaitliski un platības ziņā pietiekamas teritorijas šīs direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2003. gada 20. marts, Komisija/Itālija, C-378/01, EU:C:2003:176, 18. punkts, un 2007. gada 13. decembris, Komisija/Īrija, C-418/04, EU:C:2007:780, 52. punkts).
- 84 Ir jākonstatē, ka Bulgārijas Republika, kas ir tikai uzsvērusi vajadzību veikt papildu pētījumus attiecībā uz Rilas PANT, nav – kā izriet no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem – pierādījusi, ka varējusi izpildīt Putnu direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus, klasificējot par ĪAT citas teritorijas, nevis tās, kas izriet no PANT saraksta, ko 2007. gadā izstrādājusi *BDZP* un kas aptver kopējo platību, kura ir mazāka par no šā saraksta izrietošo teritoriju platību.
- 85 Turklāt dati no ziņojuma, kas minēts šīs direktīvas 12. pantā, kurus Komisija arī bija izvērtējusi, neatklāj nekādu informāciju, kas būtu pretrunā prasības pieteikumā norādītajiem prasījumiem.
- 86 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, neieklājot visu Rilas PANT ĪAT, Bulgārijas Republika nav klasificējusi skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas to sugu aizsardzībai, kas minētas Putnu direktīvas I pielikumā, un tādēļ šī dalībvalsts nav izpildījusi šīs direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 87 Saskaņā ar Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriež Bulgārijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai šis spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Bulgārijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Neieklājot visu putnu aizsardzībai nozīmīgo teritoriju, kas aptver Rilas kalnu masīvu, īpaši aizsargājamā teritorijā, Bulgārijas Republika nav klasificējusi skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas to sugu aizsardzībai, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību I pielikumā, un tādēļ šī dalībvalsts nav izpildījusi šīs direktīvas 4. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.
- 2) Bulgārijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]